

Apotheker Peter De Vries Binksmā krijgt bronzen medaille voor zijn hulp aan choleralijders

Door Jeanine Otten (29 januari 2012)

Op maandag 1 februari 1875 overleed in Harlingen Pieter de Vries Binksmā. Nadat hij op 4 februari in Harlingen begraven was, stuurde een verslaggever uit Harlingen een lovend artikel naar de Leeuwarder Courant:

“Onze gemeente heeft een harer nuttigste burgers door de dood verloren. De heer P. de Vries Binksmā, apotheker en medebestuurder van verscheidene verenigingen en nuttige inrichtingen, werd laatstleden maandag in de ouderdom van 43 jaren, na een smartelijk lijden, aan zijn betrekkingen en vrienden en aan de maatschappij ontrukkt. Zijn dood mag een waar verlies genoemd worden, want de arme mist nu in hem een steun, de lijder een helper en menig een trouw vriend en raadsman. Geen ongeluk had er plaats, waarbij geneeskundige hulp vereist werd, of hij was de eerste en ijverigste, zodat zijn naam in die gevallen hier als tot een spreekwoord werd: geen belangrijke heelkundige behandeling of amputatie of hij was de assistent, geen epidemie of hij stond vooraan in de rij der hulpaanbrengers. Deze laatste verdienste werd ook erkend, daar Zijne Majesteit de koning hem de medaille toekende ten blijke van hoogstdezelv's goedkeuring voor daden van onverplicht menslievendheid in 1866 aan choleralijders of hun betrekkingen. Gisteren had de aandoenlijke plechtigheid der ter aardebestelling plaats, een lange rij burgers uit alle standen volgde vrijwillig de lijkkoets, terwijl een menigte anderen zich op het kerkhof hadden verenigd. Aan het graf sprak de heer J.F. Jansen een kort woord, dat door een lid der familie, de heer C.M. de Haan beantwoord werd. Binksmā's naam zal hier gewis nog lang in dankbaar aandenken zijn.”

(Bron: Leeuwarder Courant, 7 februari 1875)

Pieter de Vries Binksmā werd op 23 mei 1831 in Harlingen geboren als zoon van apotheker en drogist Hotze Albertus Binksmā en Anna Catharina Dederika de Vries (overl Harlingen 19 december 1888). Vader Hotze Binksmā was in 1832 eigenaar van Voorstraat 61, het huis met de fraaie trapgevel op de hoek met de Roeperssteeg. Op 1 januari 1856 droeg Pieters moeder, de weduwe H.A. Binksmā-de Vries de apotheek met aanbehoren aan hem over. Later werd Pieter de Vries Binksmā eigenaar van dit huis, na zijn overlijden zijn weduwe en erfgenamen. Het pand is nu beter bekend als het geboortehuis van de schrijver Simon Vestdijk (geboren 17 oktober 1898, overleden 23 maart 1971). Op de begane grond is nu een modezaak.

Pieter de Vries Binksma trouwde, 24 jaar oud, op 15 mei 1856 in Harlingen met de 21-jarige Harlingse Annette van der Veer, dochter van een scheepsgezagvoerder. Zij schonk hem tussen 1858 en 1869 op Voorstraat 61 tien kinderen, waarvan twee vroeg overleden. In die tijd was de oneven kant van de Voorstraat nog door een stinkende gracht gescheiden van de even kant. De gracht zelf was in 1866 haard van een zeer besmettelijke cholera-epidemie.

Niet alleen Harlingen, ook de rest van Nederland werd in dat jaar getroffen door de cholera. Hierbij vielen 21.000 slachtoffers. De Vries Binksma heeft tijdens die epidemie hulp geboden aan choleralijders. De bronzen medaille die hij in 1867 ontving, werd door koning Willem III ingesteld bij K.B. van 24 januari 1867, no. 42 en toegekend "als blijk van 's Konings goedkeuring aan degenen die zich gedurende het heerschen der cholera in 1866 bijzonder hebben onderscheiden door onverpligte daden van menschlievendheid en zelfopoffering ten opzichte van aan die ziekte lijdenden of hunne betrekkingen of door het aanbevelen, voorschrijven of uitvoeren van maatregelen tot wering dier ziekte."

De Voorstraatgracht tot de Sint Jacobsstraat werd pas in 1884 en 1885 gedempt. Eerder waren al in 1867 de grachten van de Turfhaven en Snakkerburen, die na demping de naam Heiligeweg ontvingen, en de Brouwersgracht dichtgegooid.

Pieter de Vries Binksma correspondeerde met de Leeuwarder historicus Wopke Eekhoff. Vanuit Harlingen stuurde hij Eekhoff in 1863 een kistje met gegevens over Harlingen in de Franse tijd. (Leeuwarden, Tresoar, PBF 9246 Hs Brieven van geleerden en anderen aan Wopke Eekhoff, nr 1063)

Pieter de Vries Binksma was ook politiek actief, vanaf 1868 was hij bestuurslid en in 1869-1874 secretaris van de Liberale Kiesvereniging Vrijheid en Orde te Harlingen.

Op 20 december 1872 plaatsten de gezamenlijke apothekers te Harlingen, leden van het Departement Harlingen der Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, een bericht in de Leeuwarder Courant, waarin zij aangaven dat zij hadden besloten, in overeenstemming met voorstelling van genoemde maatschappij, en op grond van artikel 17 van de nieuwe Geneeskundige Wetgeving van 1865, om hun rekeningen die zij aan het begin van ieder jaar aan hun klanten stuurden, aanmerkelijk te bekorten; aangezien die lange lijsten met gedateerde en voor het publiek onbegrijpelijke termen veel van hun tijd vorderden. Zij stelden zich dus voor met hun rekeningen eenvoudig zich te bepalen tot het aangeven van: "Voor geleverde geneesmiddelen in de maanden

Januarij, Februarij enz enz., de som van ..." Mocht iemand om bijzondere reden een gespecificeerde rekening verlangen, dan werd die verzocht dat zo spoedig mogelijk aan de heren apothekers te laten weten. Het bericht was gedateerd Harlingen 17 december 1872. De gezamenlijke apothekers in Harlingen waren J. Appeldoorn, Jac. J. de Saar, W. Ruitinga, P. de Vries Binksma, S.E. Wiarda, T. de Vries en P.J. Timmer.

*Jeanine Otten is werkzaam in het Hannemahuis, centrum voor Harlinger cultuur en historie.

Laatste wijziging: 2012-01-29